

JANJA KOSI

Lepidoterarium

16. 9.–15. 10. 2022

artKIT

Občutek za orientacijo vpliva na naše dožemanje (ne)znanega kraja, posledično pa na naše dožemanje sveta, če parafraziramo filozofa Arta Haapalo. Haapala pravi, da na nas ne vpliva le kraj, kjer trenutno živimo in se nahajamo, »zemljevid« naše identitete je namreč sestavljen iz mreže in relacij vseh krajev, na katere smo bili včasih (ne)navezani. Janja Kosi se v svojih novih delih osredotoča na večplastnost doživljanja določenega kraja, s samostojno razstavo *Lepidoterarium* pa urbano okolje transformira v prostorsko podobo. Umetnica svojo orientacijo v dejanskem mestu namreč beleži kot skupke mikropodob, ki v njenih delih začenjajo novo življenje.

Ker je občutek za orientacijo v urbanem okolju odvisen od različnih dejavnikov, je pogosto neprecizen. Bolj smo dezorientirani, bolj posegamo po sodobnih tehnologijah in se bolj kot po ulicah sprehajamo po ekranu pametnega telefona. Prav nove tehnologije nadzora, sledenja in zaznavanja prispevajo k temu, da digitalni zemljevid presega naš dejanski fizični teritorij. S tem se kompleksen zemljevid naše identitete nadgrajuje z odnosom do digitalnih podob, ki dejansko ustvarjajo prostor navigacije, hkrati pa proizvajajo mesta in socialne procese. »Podobe mesta ustvarjajo prostor podob,« svoje razumevanje meta-geografije pojasni ruski geograf Dmitry Zamyatin. V besedilu *Meta-geography and the Navigation of Space* (op. p. *Meta-geografija in navigacija prostora*) umetnik in geograf Nikolay Smirnov izpostavi tesno povezavo med prostorsko domišljijo in človeškim umom ter njegovo dejavnostjo. V meta-geografski interpretaciji sveta postaja fenomenološko preko imaginacije ontološko. Kot pravi: »Meta-geografija se osredotoča na fenomenološke in ontološke vidike 'prostora podob'. Ta pristop potrjuje, da je v bistvu nemogoče spoznati svet zunaj človeškega zaznavanja in domišljije, kar pomeni, da ima vso geografsko znanje obliko podob.«

Za Janjo Kosi so podobe ključnega pomena za subjektivno doživetje urbanega okolja. Lastno prostorsko in telesno izkušnjo gibanja po mestu beleži s fotografsko kamero, zabeležene urbane fragmente pa nato transformira v prostorske risbe. Med sprehajanjem po urbanih prostorih išče nove poglede, opazuje spremembe in ustvarja fotografske posnetke arhitekture, ki jih jemlje iz konteksta, da bi jih nato vpela v mrežo svoje notranje urbane podobe. Skozi ta proces jih zazna kot estetske objekte, ki lahko postanejo del nove strukture. Zbiranje arhitektonskih fragmentov, ki jih umetnica razstavlja v novih kompozicijah, spominja na postopek zbiranja metuljev ter njihovega razstavljanja v t. i. hiši za metulje. Od tod tudi naslov razstave *Lepidoterarium*, umetnica namreč svoje krhke vtise mesta nabira, in jih, enako kakor metulje, jemlje iz njihovega domačega okolja. Primerjava med metulji in arhitekturo je razvidna tudi v delu *Lepidopterist*, v katerem umetnica v okvir umešča prepognjene digitalne arhitekturne kolaže, zapičene z buciko, kar seveda aludira na konzerviranje metuljev v prirodoslovnih zbirkah.

Razstavljen dela s svojo formo ne nakazujejo umetniškega postopka, zaradi kompleksnosti le tega v delih ne zaznamo obrisov Cankarjevega doma ali katerekoli druge stavbe z naše subjektivne poti. V tem procesu so »snapshoti« le material za izdelavo digitalnega kolaža, ki ga umetnica natisne na prosojnico ter prepogne, s tem pa ponovno ustvari tridimenzionalni objekt.

V tem procesu umetnica raziskuje in zabrisuje meje med objekti in podobami, kar postane očitno, ko nastali prosojni objekt osvetli s pomočjo grafoskopa ter oriše nastalo projekcijo. Celoten proces pa se zaključi z umestitvijo risbe v večplastno mrežo, ki spominja na arhitekturne makete oziroma na modele urbanističnih ureditev in s tem ponuja podobo imaginarnega mesta. Obiskovalci so tako soočeni s končnim dejanjem. S tisto zadnjo fazo, ki nam predstavlja podobo novonastalega mesta, v okviru katere lahko vsak del razumemo celo kot specifičen okoliš mesta s svojimi lastnimi barvami, s svojo lastno atmosfero.

Nenazadnje, podobe mesta, ki jih ustvarja Janja Kosi, so pravo nasprotje »vsevednih digitalnih podob«, ki nam preprečujejo, da bi se izgubili. Njene podobe niso objektivne, homogene, ali matematične. Prostora, ki ga umetnica konstruira, ni mogoče izračunati, predvidevati ali navigirati. Ne simulira resničnosti in ne daje občutka stabilnosti, bližje mu je odprta struktura in nedokončanost kot osnovna potenciala forme, domišljije in nepredvidljivosti. Ko podobe sodelujejo pri oblikovanju svetov, nastajajo tudi nove oblike mišljenja, ki temeljijo na vizualni komunikaciji in zahtevajo razvoj optičnega uma.

- Irena Borić

BIOGRAFIJA

Spletna stran

Janja Kosi (1994, Maribor) je študirala slikarstvo na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani, kjer je leta 2016 tudi diplomirala in 2020 magistrirala. Del študija je preživela na izmenjavi na Hochschule für Grafik und Buchkunst v Leipzigu. Trenutno biva in ustvarja v okviru dvoletne rezidence za mlade v MGLC Švicarija v Ljubljani. Ustvarja na področju vizualne umetnosti, slikarstva in ilustracije. Do sedaj se je predstavila na samostojnih razstavah *Serving Suggestion* (R Space, Ljubljana 2021), *Lokalnega pomena* (ETC Magazin, Podhod Ajdovščina, Ljubljana 2022), *Predlog serviranja* (Dobra Vaga, Ljubljana 2021), *darling the roof is leaking* (Galerija DLUL, Ljubljana 2019) in na mnogih skupinskih razstavah, med drugim na festivalu Art Stays (galerija Fo.Vi, Kidričevo 2021), trienalu EKO8 (UGM-MTT, Maribor 2021), razstavi *Začasno. Do nadaljnega*. (Fotopub, Ljubljana 2020), *Dnevi zaganjanja EKO 8* (UGM -MTT, Maribor 2020), *4WD; Policentričnost slikarskih vprašanj v opusih štirih avtoric* (Galerija Moderna, Zagreb 2020), *Another time and place* (Improper Walls, Dunaj 2019). Leta 2020 je prejela nagrado ALUO za magistrsko nalogo z naslovom *Vsakdanjost heterotopičnega prostora / X°Y'Z" N – A°B'C" E*. Za njeno prakso so značilne prostorske postavitve, prepleti različnih medijev, kjer pa je še vedno moč čutiti slikarsko noto. Zanimajo jo predvsem subjektivna percepcija prostora in povezava slednjega s pojmom kraja.

JANJA KOSI

Lepidoterarium

16. 9.–15. 10. 2022

artKIT, Glavni trg 14, Maribor

Odpiralni čas: od torika do petka od 15. do 19. ure, v soboto od 10. do 13. ure.